

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1956

Vyhlásené: 23.12.1956

Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

65

Z á k o n

z 19. decembra 1956

o prokuratúre

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Najvyšší dozor nad zachovávaním socialistickej zákonnosti vykonáva v mene štátu generálny prokurátor; stráži, presadzuje a upevňuje socialistickú zákonnosť najmä tým, že

dozerá na správne a jednotné používanie a zachovávanie zákonov a iných právnych predpisov v celej republike bez ohľadu na akékoľvek miestne odlišnosti a na akékoľvek miestne vplyvy,

vychováva občanov k presnému a dôslednému zachovávaniu zákonov a iných právnych predpisov, k ochrane socialistického vlastníctva, k pracovnej disciplíne, k plneniu povinností, ktoré im ukladá obrana štátu, a k zachovávaniu pravidiel socialistického spolužitia.

§ 2

(1) Generálneho prokurátora vymenúva a odvoláva na návrh vlády prezident republiky, do rúk ktorého skladá generálny prokurátor sľub (§ 33 ods. 1).

(2) Generálny prokurátor plní svoje úlohy buď sám alebo prostredníctvom podriadených prokurátorov.

(3) Prokurátori vykonávajú svoju funkciu nezávisle na akýchkoľvek miestnych orgánoch a sú podriadení len generálnemu prokurátorovi.

(4) Generálnemu prokurátorovi sú podriadení aj vyšetrovatelia (§ 30).

(5) Pri každej svojej činnosti sa prokurátori opierajú o iniciatívu pracujúceho ľudu a jeho organizácií a postupujú v súčinnosti s nimi. Každý má právo sa obracať na prokurátora so sťažnosťami, návrhmi, podnetmi a odporúčaniami v záujme upevnenia socialistickej zákonnosti; prokurátor je povinný sa s nimi zaoberať a vybavovať ich v určených lehotách.

§ 3

Najvyšší dozor vykonáva generálny prokurátor

1. dozorom nad správnym a jednotným používaním a zachovávaním zákonov a iných právnych predpisov národnými výbormi, ministerstvami, poverenictvami, inými úradmi, orgánmi a

inštitúciami, výkonnými orgánmi národných výborov, národnými a inými podnikmi, družstvami a inými organizáciami, ako aj jednotlivými občanmi (všeobecný dozor),

2. trestným stíhaním osôb, ktoré spáchali trestné činy alebo priestupky,
3. dozorom nad zachovávaním zákonnosti orgánmi prípravného trestného konania,
4. účasťou v konaní pred súdmi a dozorom nad zákonnosťou rozhodnutí súdov a štátnych notárstiev,
5. dozorom nad zachovávaním zákonnosti v miestach, v ktorých sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné liečenie a ochranná výchova.

§ 4

Výkonom najvyššieho dozoru nad správnym a jednotným používaním a zachovávaním zákonov a iných právnych predpisov generálny prokurátor predovšetkým chráni

spoločenský poriadok a štátne zriadenie republiky, jej socialistickú výstavbu a socialistické vlastníctvo,

politické a osobné práva občanov, práva z pracovného pomeru, právo na užívanie bytu, iné majetkové práva a záujmy občanov proti nezákonnému ich obmedzovaniu,

práva a záujmy štátu, národných výborov, súdov a iných štátnych orgánov, národných a iných podnikov, družstiev a iných socialistických organizácií,

bojaschopnosť ozbrojených sborov, disciplínu a poriadok v nich stanovený, nedielnu veliteľskú právomoc, ako i práva príslušníkov ozbrojených sborov a prispieva takto k zabezpečeniu obrany vlasti.

§ 5

Generálny prokurátor je povinný robiť opatrenie na odstránenie porušenia socialistickej zákonnosti bez ohľadu na to, kto ju porušil, a dbať, aby každý, kto zavinil jej porušenie, bol braný na zodpovednosť.

§ 6

(1) Generálny prokurátor sa zúčastňuje s poradným hlasom na zasadaní vlády a Sboru povereníkov.

(2) Prokurátori sú oprávnení zúčastniť sa s poradným hlasom na zasadaniach národných výborov, ich orgánov a iných orgánov štátnej správy, orgánov družstiev, hospodárskych, rozpočtových a obdobných organizácií.

§ 7

Národné výbory, ministerstvá, poverenictva, iné úrady, orgány a inštitúcie, súdy, výkonné orgány národných výborov, národné a iné podniky, družstvá a iné organizácie sú povinné pomáhať prokurátorom pri plnení ich úloh, s urýchlením vyhovovať ich dožiadaniam, najmä im požičovať žiadané spisy. Sú taktiež povinní prokurátorov upozorňovať na porušenie zákonov a iných právnych predpisov, ktoré neodstránili vo vlastnej pôsobnosti.

§ 8

(1) Každý je povinný na výzvu prokurátora sa k nemu ustanoviť a podávať mu potrebné vysvetlenia.

(2) Podat' vysvetlenie môže odprieť ten, kto by tým porušil zákonom výslovne uloženú alebo uznanú povinnosť mlčanlivosti, okrem prípadu, ak by bol od tejto povinnosti oslobodený kompetentným orgánom alebo tým, v záujme ktorého túto povinnosť má, alebo ten, kto by tým spôsobil nebezpečenie trestného stíhania sebe, svojmu príbuznému v priamom pokolení, osvojiteľovi, osvojencovi, súrodencovi alebo manželovi alebo príbuznému manžela v priamom pokolení alebo iným osobám v rodinnom alebo obdobnom pomere, ktorých ujmu by právom pociťoval ako vlastnú ujmu.

(3) Kto sa ustanovil na výzvu prokurátora podľa ustanovenia odseku 1, má nárok na náhradu nutných výdavkov a ušlej odmeny za prácu. Nárok zaniká, ak ho neuplatní do 3 dní po ustanovení sa.

(4) Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa nevzťahujú na úkony prokurátora podľa ustanovení trestného poriadku.

DRUHÁ ČASŤ PROKURÁTORSKÝ DOZOR

Oddiel 1 Všeobecný dozor

§ 9

(1) Prokurátori dozerajú,

- a) aby národné výbory, ministerstvá, povereníctva, iné úrady, orgány a inštitúcie, výkonné orgány národných výborov, národné a iné podniky, družstvá a iné organizácie, ako i jednotliví občania správne a jednotne používali zákony a iné právne predpisy a ich zachovávali,
- b) aby nikto nebol nezákonne obmedzovaný vo svojich právach.

(2) Pre plnenie týchto úloh sú prokurátori oprávnení najmä

- a) žiadať o predloženie všeobecne záväzných nariadení národných výborov, smerníc, úprav, uznesení a iných aktov vydávaných orgánmi uvedenými v odseku 1 písm. a) na previerku, či sa týmito aktami neporušili zákony a iné právne predpisy,
- b) žiadať od orgánov uvedených v odseku 1 písm. a) predloženie spisov, dokladov, zpráv a vysvetlenie,
- c) vykonávať u orgánov uvedených v odseku 1 písm. a) previerky používania a zachovávanía zákonov a iných právnych predpisov,
- d) žiadať od kompetentných orgánov vykonanie previerok, kontrol a revízií, pokiaľ sú nevyhnutne potrebné na zistenie skutočností rozhodných pre záver, či došlo k porušeniu zákonnosti,
- e) žiadať od každého potrebné vysvetlenia (§ 8).

(3) Pokiaľ ide o ozbrojené sbory, nevzťahujú sa oprávnenia prokurátorov uvedené v odseku 2 na veci operačnej a mobilizačnej povahy.

§ 10

(1) Proti všeobecne záväzným nariadeniam národných výborov (§ 13 zákona č. 13/1954 Zb. o národných výboroch), proti všeobecným právnym predpisom (§ 90 ods. 3 ústavy) a proti rozhodnutiam, opatreniam a iným aktom (ďalej rozhodnutia), ktoré sú v rozpore so zákonmi a inými právnymi predpismi, podá prokurátor protest u orgánu, ktorý akt vydal alebo u orgánu tomuto orgánu nadriadeného alebo naň dozerajúceho.

(2) Ak bol protest podaný u orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, môže tento orgán sám svoje rozhodnutie, proti ktorému protest smeruje, zrušiť alebo nahradiť rozhodnutím zodpovedajúcim zákonu. Ak nevyhovie takto orgán protestu sám, je povinný predložiť ho v lehote uvedenej v odseku 5 orgánu nadriadenému alebo dozeraúcemu; ten o proteste rozhodne.

(3) Proti rozhodnutiu, ktorým sa protestu nevyhovelo, môže prokurátor podať nový protest.

(4) Ak ministerstvo alebo iný ústredný orgán nevyhovie protestu, predloží ho na rozhodnutie vláde; povereníctvo alebo iný orgán podriadený Sboru povereníkov predloží v takom prípade protest na rozhodnutie Sboru povereníkov.

(5) Protest sa musí vybaviť do pätnástich dní, ak nie je v ňom určená iná lehota.

(6) Ak sa protestu vyhovel a rozhodnutie zrušilo a vec sa vrátila orgánu, ktorého rozhodnutím sa porušil zákon alebo iný právny predpis, je orgán vydávajúcí nové rozhodnutie viazaný právnym názorom vysloveným v rozhodnutí o proteste.

§ 11

Podaním protestu sa zastavuje výkon trestu uloženého v trestnom konaní správnom a výkon rozhodnutí v správnej exekúcii. Na návrh prokurátora môže orgán, u ktorého sa protest podáva alebo ktorý o proteste rozhoduje, zastaviť výkon rozhodnutia i v iných prípadoch.

§ 12

Ak sa protestu vyhovel, musí orgán, ktorého rozhodnutie sa zrušilo alebo zmenilo (§ 10 ods. 2), porušené práva neodkladne, najneskôršie však do tridsiatich dní, obnoviť, a ak to nie je možné, urobiť inú primeranú nápravu.

§ 13

(1) Národným výborom, ministerstvám, povereníctvám, iným úradom, orgánom a inštitúciám, výkonným orgánom národných výborov, národným a iným podnikom, družstvám a iným organizáciám podávajú prokurátori upozornenia na odstránenie porušovania zákonov a iných právnych predpisov, ako aj príčin, ktoré k nemu viedli.

(2) Ak nie je v upozornení určená iná lehota, je orgán, ktorému sa upozornenie podalo, povinný do tridsiatich dní upozornenie prejednať a urobiť opatrenie na odstránenie porušovania zákonov a iných právnych predpisov, ako i príčin, ktoré k nemu viedli.

Oddiel 2

Trestné stíhanie osôb, ktoré spáchali trestné činy alebo priestupky a dozor nad zachovávaním zákonnosti orgánmi prípravného trestného konania

§ 14

Prokurátori

- a) dbajú, aby všetky trestné činy a priestupky, o ktorých prislúcha rozhodovať súdom, sa zistili, a podľa ustanovení trestného poriadku stíhajú osoby, ktoré ich spáchali,
- b) dozerajú podľa ustanovení trestného poriadku na správne používanie a zachovávanie zákonov a iných právnych predpisov orgánmi prípravného trestného konania.

§ 15

Prokurátori zabezpečujú pri plnení úloh uvedených v § 14, aby nikto nebol bezdôvodne trestne stíhaný alebo vzatý do väzby alebo inak nezákonne obmedzovaný vo svojich právach.

Oddiel 3**Účasť v konaní pred súdmi a dozor nad zákonnosťou súdnych rozhodnutí****§ 16**

Prokurátori podľa ustanovení súdnych poriadkov

- a) zúčastňujú sa konania pred súdmi vo veciach trestných a občianskoprávných,
- b) dozerajú na zákonnosť postupu a rozhodnutí súdov a štátnych notárstiev, ako i na zákonnosť výkonu týchto rozhodnutí.

§ 17

Proti rozhodnutiam súdov a štátnych notárstiev, ktoré sú v rozpore so zákonmi a inými právnymi predpismi, podávajú prokurátori opravné prostriedky podľa ustanovení súdnych poriadkov.

§ 18

(1) Generálny prokurátor podáva podľa ustanovení súdnych poriadkov proti právoplatným rozhodnutiam, ktorými bol porušený zákon, sťažnosť pre porušenie zákona.

(2) Generálny prokurátor sa zúčastňuje zasadaní pléna Najvyššieho súdu. Zúčastňuje sa aj zasadaní prezídia Najvyššieho súdu, ak rozhoduje o sťažnosti pre porušenie zákona.

(3) Generálny prokurátor je oprávnený podávať plénu Najvyššieho súdu návrhy, aby v záujme zabezpečenia jednotnosti súdneho rozhodovania vydalo súdom smernice pre správny výklad zákonov a iných právnych predpisov.

Oddiel 4**Dozor nad zachovávaním zákonnosti v miestach, v ktorých sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné liečenie a ochranná výchova****§ 19**

(1) Prokurátori dozerajú, aby v miestach, v ktorých sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné liečenie a ochranná výchova, držali sa osoby len na základe rozhodnutia na to oprávneného orgánu a aby sa presne zachovávali predpisy platné pre výkon väzby, trestu odňatia slobody, ochranného liečenia a ochrannej výchovy.

(2) Osoby, ktoré sú držané v miestach uvedených v odseku 1 nezákonne, je prokurátor povinný ihneď prepustiť.

§ 20

Prokurátori sú povinní vykonávať pravidelne preverky miest uvedených v § 19 ods. 1, zoznamovať sa s činnosťou ich správ, zastavovať vykonávanie rozkazov a rozhodnutí, pokiaľ sú v rozpore so zákonmi a inými právnymi predpismi.

§ 21

Pri plnení úloh uvedených v §§ 19 a 20 sú prokurátori oprávnení:

- a) v ktoromkoľvek čase navštevovať miesta uvedené v § 19 ods. 1, pričom majú voľný prístup do ich všetkých priestorov,
- b) nazeráť do dokladov, podľa ktorých boli osoby pozbavené slobody,
- c) hovoriť s týmito osobami bez prítomnosti iných osôb,
- d) preverovať, či rozkazy a rozhodnutia správy miest uvedených v § 19 ods. 1 alebo orgánov jej nadriadených, týkajúce sa výkonu väzby, trestu odňatia slobody, ochranného liečenia a ochrannej výchovy, zodpovedajú zákonu a iným právnym predpisom,
- e) žiadať od pracovníkov správy miest uvedených v § 19 ods. 1 potrebné vysvetlenia a predloženie spisov, dokladov, rozkazov a rozhodnutí týkajúcich sa výkonu väzby, trestu odňatia slobody, ochranného liečenia a ochrannej výchovy.

§ 22

(1) Správa miesta uvedeného v § 19 ods. 1 je povinná do 24 hodín odoslať prokurátorovi jemu určenú sťažnosť alebo oznámenie osoby držanej v tomto mieste. Prokurátor je povinný sťažnosť vybaviť podľa predpisov platných pre vybavovanie sťažností.

(2) Prokurátori sú povinní dozeráť, aby sa sťažnosti a oznámenia osôb držaných v miestach uvedených v § 19 ods. 1 neodkladne odoslali tým orgánom alebo činiteľom, ktorým sú adresované.

§ 23

Správa miesta uvedeného v § 19 ods. 1 je povinná vykonať rozkazy prokurátora, ktoré sa týkajú zachovávania predpisov platných pre výkon väzby, trestu odňatia slobody, ochranného liečenia a ochrannej výchovy.

TRETIA ČASŤ

PROKURÁTORI A VYŠETROVATELIA

Oddiel 1

Prokurátori

§ 24

(1) Generálnemu prokurátorovi sú podriadení:

- a) námestníci generálneho prokurátora,
- b) krajskí, mestskí, okresní a obvodní prokurátori a ich námestníci,
- c) oblastní dopravní a obvodní dopravní prokurátori a ich námestníci,
- d) vyšší vojenský prokurátori, vojenský obvodní prokurátori a ich námestníci,
- e) ostatní prokurátori a vojenský prokurátori.

(2) Jedným z námestníkov generálneho prokurátora je hlavný vojenský prokurátor.

(3) Jeden z námestníkov generálneho prokurátora plní jeho úlohy na Slovensku v rozsahu, ktorý určí generálny prokurátor.

(4) Mestskí prokurátori vykonávajú vo svojich obvodoch právomoc krajských prokurátorov, obvodní prokurátori vykonávajú vo svojich obvodoch právomoc okresných prokurátorov.

(5) Oblastní dopravní prokurátori vykonávajú v medziach svojej pôsobnosti právomoc krajských prokurátorov, obvodní dopravní prokurátori vykonávajú v medziach svojej pôsobnosti právomoc okresných prokurátorov.

(6) Nadriadený prokurátor môže sám vykonávať jednotlivé úkony prokurátorov jemu podriadených.

§ 25

(1) Generálny prokurátor môže ustanoviť za prokurátora svojprávneho a bezúhonného československého občana, ktorý

1. dovŕšil najmenej 24 rokov,
2. dokončil právnické štúdium,
3. po určenú dobu konal čakateľskú prax a s úspechom prešiel záverečným zhodnotením.

(2) Vojenským prokurátorom môže byť len dôstojník justície v činnnej službe.

(3) Z dôležitých dôvodov môže generálny prokurátor výnimočne odpustiť podmienky uvedené v odseku 1 č. 3, ak bude menovaný dávať inak záruku správneho výkonu prokurátorskej funkcie.

§ 26

Námestníkov generálneho prokurátora vymenúva a odvoláva generálny prokurátor. Taktiež ostatných prokurátorov a vojenských prokurátorov ustanovuje do funkcií a z nich odvoláva generálny prokurátor.

§ 27

(1) Okresní (obvodní, obvodní dopravní) prokurátori sú podriadení krajskému (mestskému, oblastnému dopravnému) prokurátorovi a spolu s ním generálnemu prokurátorovi.

(2) Vojenský obvodový prokurátor sú podriadení vyššiemu vojenskému prokurátorovi a spolu s ním hlavnému vojenskému prokurátorovi a spolu s hlavným vojenským prokurátorom generálnemu prokurátorovi.

§ 28

(1) Úkony vzťahujúce sa na činnosť orgánov, ktorých obvod pôsobnosti presahuje obvod krajského (mestského, oblastného dopravného) prokurátora, vykonáva generálny prokurátor sám alebo prostredníctvom svojich námestníkov.

(2) Úkony vzťahujúce sa na činnosť orgánov, ktorých obvod pôsobnosti presahuje obvod okresného (obvodného, obvodného dopravného) prokurátora, vykonávajú krajskí (mestskí, oblastní dopravní) prokurátori, ostatné úkony okresní (obvodní, obvodní dopravní) prokurátori.

(3) Generálny prokurátor môže určiť výnimky z ustanovení odsekov 1 a 2.

§ 29

(1) Sídla a obvody krajských (okresných) prokurátorov sa zhodujú so sídlami a obvodmi krajských (okresných) národných výborov, sídla a obvody mestských (obvodných) prokurátorov sa zhodujú so sídlami a obvodmi ústredných (obvodných) národných výborov.

(2) Sídla a obvody oblastných dopravných a obvodných dopravných prokurátorov určí generálny prokurátor s prihliadnutím k obvodom železničných správnych jednotiek.

(3) Sídla a pôsobnosť vyšších vojenských prokurátorov a vojenských obvodových prokurátorov určí generálny prokurátor po dohode s ministrom národnej obrany.

(4) Generálny prokurátor môže určiť výnimky z ustanovení odseku 1, najmä v tom smere, že pôsobnosť okresného (obvodného) prokurátora sa vzťahuje na obvod niekoľkých okresných (obvodných) národných výborov. Toto opatrenie vyhlasuje generálny prokurátor v úradnom liste.

Oddiel 2

Vyšetrovatelia

§ 30

(1) Na prokuratúre sa zriaďujú vyšetrovatelia.

(2) Vyšetrovatelia vykonávajú svoju funkciu samostatne podľa ustanovení trestného poriadku.

(3) Na činnosť vyšetrovateľov dozerá (§ 14) prokurátor, u ktorého sú zriadení.

§ 31

Vyšetrovateľov ustanovuje do funkcií a z nich odvoláva generálny prokurátor.

§ 32

(1) Za vyšetrovateľa môže byť ustanovený, kto splňuje podmienky pre ustanovenie za prokurátora (§ 25).

(2) Generálny prokurátor môže však z dôležitých dôvodov výnimočne odpustiť aj podmienku uvedenú v § 25 ods. 1 č. 2.

Oddiel 3

Spoločné ustanovenia

§ 33

(1) Prokurátori a vyšetrovatelia zložia pri svojom prvom ustanovení tento sľub:

„Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem verný a oddaný Československej republike a jej ľudovodemokratickému zriadeniu, že budem strážiť, presadzovať a upevňovať socialistickú zákonnosť, dbať pri plnení všetkých svojich povinností na záujmy republiky a pracujúceho ľudu a zachovávať mlčanlivosť vo veciach úradných.“

(2) Prokurátori zložia sľub do rúk nadriadeného prokurátora, vyšetrovatelia do rúk prokurátora nadriadeného tomu prokurátorovi, u ktorého sú zriadení.

§ 34

Prokurátori, vyšetrovatelia a ostatní zamestnanci prokuratúry sú štátnymi zamestnancami.

§ 35

(1) O vojenskom služobnom pomere platia pre vojakov činných na prokuratúre, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, právne predpisy vzťahujúce sa na vojakov, ako aj vojenské služobné predpisy a poriadky.

(2) Osobným úradom vojakov činných na prokuratúre a ostatných zamestnancov činných u vojenských prokurátorov, je Ministerstvo národnej obrany.

§ 36

(1) Kármu moc nad prokurátormi a vyšetrovateľmi vykonáva generálny prokurátor podľa osobitného poriadku, ktorý vydá so súhlasom vlády.

(2) Disciplinárnu právomoc nad vojakmi činnými na prokuratúre vykonáva generálny prokurátor podľa predpisov pre nich platných.

§ 37

(1) Generálny prokurátor má postavenie vedúceho ústredného úradu.

(2) O príjmoch generálneho prokurátora platia ustanovenia o príjmoch ministrov, o príjmoch námestníkov generálneho prokurátora, okrem hlavného vojenského prokurátora, ustanovenia o príjmoch námestníkov ministrov.

(3) Pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na prokurátorov a vyšetrovateľov ustanovenia zákonného opatrenia predsedníctva Národného zhromaždenia č. 59/1955 Zb. o platových pomeroch sudcov, prokurátorov a právnych čakatel'ov (platový poriadok) v znení zákonného opatrenia predsedníctva Národného zhromaždenia č. 60/1956 Zb., ktorým sa menia niektoré predpisy o platových pomeroch štátnych zamestnancov a o pôsobnosti ministrov a ústredných úradov pri vykonávaní štátnej mzdovej politiky, a ustanovenia sudcovského zákona č. 67/1950 Zb. a predpisov podľa neho vydaných, pričom práva, ktoré podľa tohto zákona a predpisov podľa neho vydaných má minister spravodlivosti, vykonáva generálny prokurátor.

ŠTVRTÁ ČASŤ
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 38

Zrušuje sa zákon č. 65/1952 Zb. o prokuratúre.

§ 39

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1957; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dolanský v. r.

Kopecký v. r.

Inž. Jankovcová v. r.

Poláček v. r.

Barák v. r.

Inž. Šimůnek v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Plojhar v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Bakuľa v. r.

David v. r.

Ďuriš v. r.

Krajčír v. r.

Krošnár v. r.

Machačová v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Tesla v. r.

Uher v. r.

Beran v. r.

Jonáš v. r.

Reitmajer v. r.

Dr. Škoda v. r.

Bukal v. r.

Dvořák v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Generál plukovník Lomský v. r.

Dr. Neuman v. r.

Ouzký v. r.

Pospíšil v. r.

Inž. Púčik v. r.

Dr. Vlasák v. r.

Zatloukal v. r.

